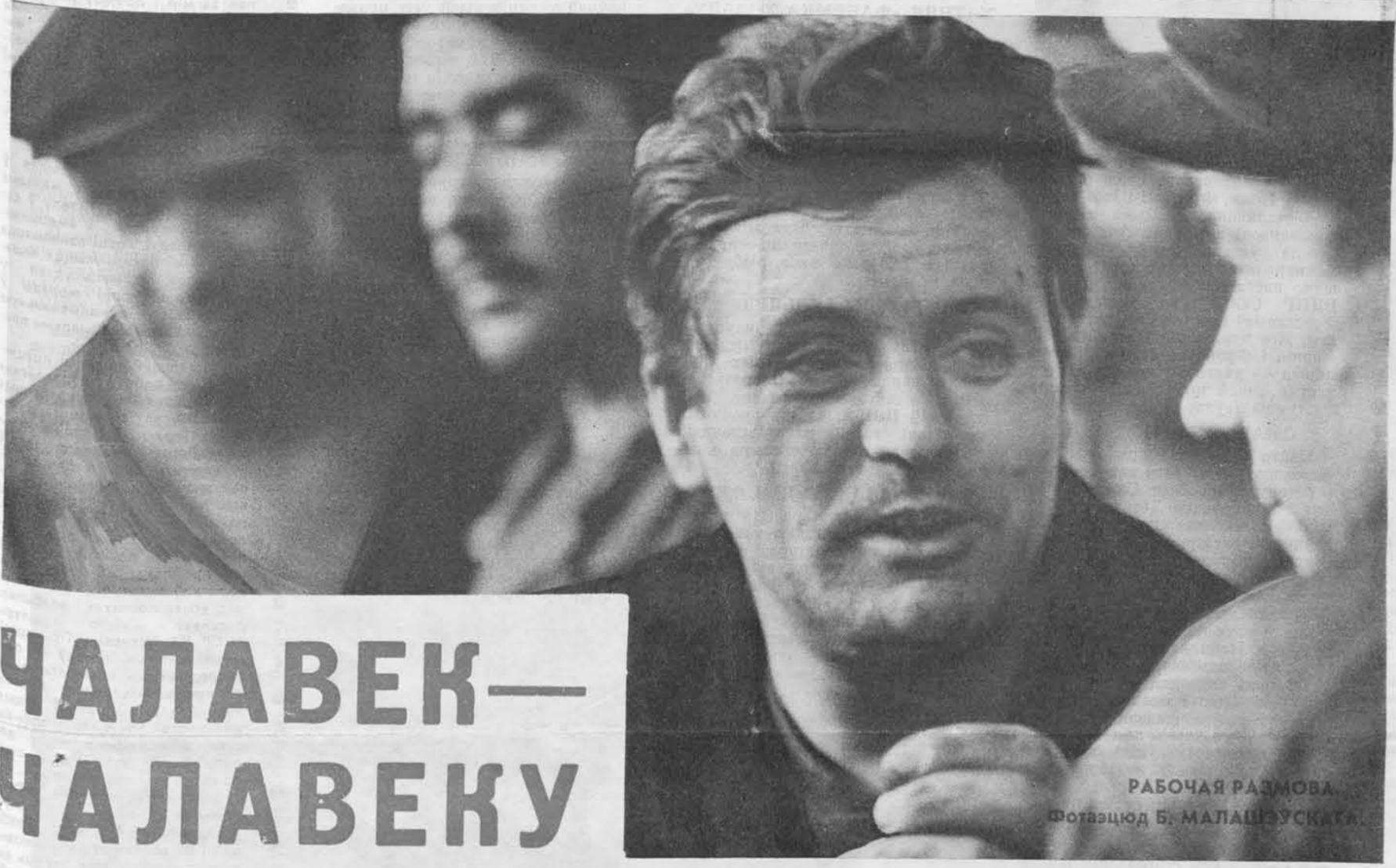

Голас Рафзімы

МІНСК 101
Красноармейская 9
Фотастудыя ім. Дзінна

№ 26 [1237] ЧЭРВЕНЬ 1972 г. ВYДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ ГОД ВYДАННЯ 17-ТЫ ЦАНА 2 КАП.

РАБОЧАЯ РАЗМОВА.
Фотаэцюд Б. МАЛЫШАЎСКАГА.

ЧАЛАВЕК— ЧАЛАВЕКУ

Госць з-за мяжы — наш суа-
чыннік-беларус ці то карэн-
ны іншаземец — едзе ў СССР,
каб на ўласныя вочы пабачыць,
што такое савецкі лад жыцця.
Часцей за ўсё ён вязе з сабой
кінакамеру ці фотаапарат і
здымае на памяць макаўкі ста-
ражытных цэркваў і шырокі
працяг маскоўскіх ці мінскіх
вуліц, вясёлую дзятву ў пія-
нерскіх лагерах, руплівы тра-
ктар на калгаснай ніве. Потым,
пасля вяртання дамоў, прагля-
даючы фільм або фатаграфіі,
ён успамінае мясціны, дзе ездзіў
і хадзіў.

Але найдаражэйшыя ўспамі-
ны захоўваюцца не на плёнцы,
а ў яго душы. Аб'ектыў можа
зафіксаваць характасто прыроды,
своеасаблівае архітэктуры,
непаўторнасць шэдэўра, але не
перадасць людской шчырасці
і прастаты, багацця душы і цеп-
лыні пачуццяў. Менавіта ўра-
жанні ад сустрэч з савецкім
чалавекам глыбока западаюць
у сэрца замежнага госця і за-
хоўваюцца куды даўжэй, чым
самы высакаякасны здымак.

Трапіўшы з «вольнага свету»,
дзе жывуць па закону «кож-
ны сам за сябе», у свет сацыя-
лізма, іншаземец часам доўга
не можа зразумець і асэнса-
ваць многіх, на наш погляд,
простых і звычайных з'яў.
Людзей, якія прывычаліся да са-
слоўнага падзелу грамадства,
давіць і нават бянтэжыць тое,
што ў Савецкай краіне за ад-
ным сталом могуць знаходзіць
агульную тэму для гутаркі сві-
нарка і настаўнік, рабочы і
ўрач, муляры і інжынер, шафёр
і дырэктар трэста. У іх свядо-
мадначалены і начальнік мо-
гуць быць проста ў таварыскіх
адносінах, як кажучы, на карот-

кай назе, што чалавек высока-
адукаваны не грэбуе сядзець у
адной кампаніі з рабочым або
селянінам.

Наш зямляк Аляксандр Казу-
боўскі з Канады, напэўна, яшчэ
і зараз прыгадвае выпадак,
які здарыўся з ім у Мінску.
Разам з сынам ён прыехаў з
Пінска ў сталіцу, але не пуда-
маў загадзя загазаць нумар у
гасцініцы. Вольных месцаў не ака-
залася, абяцалі толькі назаўтра.
Знаёмых у горадзе — таксама
нікога. Хоць ты на вуліцы
начуў, прыкра, але самі віна-
ваты.

— Пазвонім Арсену Мікалае-
вічу, хай выручае, — сказаў
сын Казубоўскага, рабочы Пінска-
скага фанернага камбіната. З
Арсенам Ваніцкім ён некалі су-
стракаўся па справах.

— Што ты! Як можна? — ад-
казаў бацька, стары гарняк з
Вініпега.

Ён таксама быў знаёмы з на-
меснікам міністра культуры Бе-
ларусі Ваніцкім. Сустракаўся з
ім у Канадзе. Але каб цяпер
прасіць у яго дапамагчы ўлад-
кавацца ў гасцініцу... Ну не,
кожны павінен знаць сваё месца.
Стары Казубоўскі, які пра-
жыў больш сарака год у «воль-
ным свеце», добра ведаў яго
законы і мараль. А сын выра-
с у краіне сацыялізма і ў сваю
чаргу палічыў дзіўнымі і неда-
рэчнымі разважанні бацькі на-
конт таго, з кім можа вадзіцца
рабочы, з кім міністр.

— Можна, — адказаў малады
Казубоўскі, — ён перш за ўсё
чалавек, а потым ужо міністр.

І набраў нумар тэлефона. До-
ма была толькі жонка, якая
наогул не ведала, хто такі Казу-
боўскі. Але, пачуўшы пра
іх бяду, ветліва запрасіла:
«Прыезджайце да нас, месца

ўсім хоціць, пераначуеце. Сёнь-
ня позна ўжо, а заўтра што-не-
будзь прыдумаем. Арсен Міка-
лаевіч павінен з гадзіны на га-
дзіну вярнуцца з камандзіроў-
кі. Яму будзе прыемна су-
стрэцца са старымі знаёмымі».
І назвала адрас.

Аляксандр Казубоўскі зусім
разгубіўся. Але нічога не зро-
біў, напрасіліся — трэба ехаць
начваць да намесніка міністра.

А вечарам прыехаў Арсен Мі-
калаевіч. Ветліва прыняў канад-
скага шахцёра і пінскага рабо-
чага. Потым прыйшлі да яго
знаёмыя, усе разам селі за га-
сцінны стол. З Казубоўскімі гу-
тарылі як з роўнымі, ніхто на-
ват і не меў намеру падкрэ-
сліць, што ён займае вышэй-
шае становішча, іх частавалі як
самых блізкіх людзей. Аляк-
сандр Іосіфавіч сядзеў маўклі-
вы, задумлены і не мог зразу-
мець, дзе ён і што з ім адбы-
ваецца. «Вось прыеду ў Кана-
ду, раскажу, што быў у гас-
цях у міністра, — ніхто не па-
верыць. Скажучы, што такое
бывае толькі ў казках».

На наш погляд, з Аляксан-
рам Казубоўскім не здарылася
нічога асаблівага. Звычайная,
будзённая з'ява. Любы чалавек,
будзь гэта міністр ці рабочы,
зробіў бы так. Таму што тавары-
скасць, сяброўскія адносі-
ны, узаемная дапамога, друж-
ба і брацтва — гэтыя высокія
прынцыпы маральнага кодэкса
будаўнікоў камуністычнага гра-
мадства — з'яўляюцца не про-
ста абстрактнымі катэгорыямі.
Яны — норма паводзін людзей
сацыялістычнага грамадства і
ўзаемаадносін паміж імі. Пра-
ўляецца гэтая высокая ма-
раль у паўсядзённым жыцці. І
ў вялікім, і ў малым.

Замежнага госця нават палю-

хае такое парушэнне векавых
традыцый, блаславенных апо-
сталамі буржуазнай маралі.
Чаму чалавек зробіў мне,
незнаёмцу, дабро? Ніякай
ён хоча мець з гэтага нейкую
выгаду, карысць для сябе! Вы-
ходзіць, не. Ён проста не мог
зробіць інакш, бо так выхаваны.
Для савецкага грамадзяніна
здаецца дзікім анахронізм
мам жыць па прынцыпу — абы
толькі мне добра было. Перш
за ўсё ён — калектывіст, а та-
му жыве па закону: усе за ад-
наго, адзін за ўсіх. Для яго не
чужая бяда суседа або нават
незнаёмага чалавека.

Прэрэктар Беларускага дзяр-
жаўнага ўніверсітэта Андрэй
Малышаў і калгаснік Міхаіл
Цвірко пазнаёміліся выпадкова.
Летаць прафесар Малышаў ад-
пачываў на Нясвіжчыне. Адно-
чы прафесар заблудзіўся ў на-
вакольным лесе і трапіў у не-
знаёмую вёску. Вёска называ-
лася Бучнае. Заўважыўшы ля
крайняй хаты старога, які гу-
ляў з унучкай, Малышаў па-
дыйшоў да яго і папрасіў ва-
ды напіцца. Слова за слова —
разгаварыліся. Стары (а гэта
быў селянін Міхаіл Цвірко)
стаў расказваць пра сваё жыццё-
быццё. Быў ён некалі і ду-
жым і здаровым, але васьм гора
— з гадамі аслеп.

Андрэй Малышаў паспачуваў
чалавеку і пайшоў сваёй да-
рогай. Не сказаў нічога дзеду,
а сам панёс у сэрцы чужую бя-
ду, якая ўжо стала яго бядой.
Думаў: «Ці нельга ўсё-такі да-
памагчы чалавеку?» Вярнуўся
прафесар у Мінск, заняўся сваі-
мі справамі. Аднак Міхаіл
Цвірко не выходзіў у яго з га-
лавы. Пазваніў Таццяне Бірыч,
доктару медыцынскіх навук,
урачу, якая ратавала ад веч-

най цемры тысячы людзей.

Заручыўшыся згодай Тацця-
ны Васільеўны, прафесар Ма-
лышаў адкладае ўсё, садзіцца
ў машыну і едзе ў Бучнае. За-
бірае 77-гадовага селяніна ў
Мінск, у клініку. Міхаілу Цвір-
ко аперацыю рабіла сама Тац-
цяна Бірыч, заслужаны ўрач
рэспублікі. І стары калгаснік
зноў убачыў святло. А прафесар
Андрэй Малышаў і доктар
Таццяна Бірыч шчасліва ўсмі-
халіся: проста ад таго, што ча-
лавеку зрабілі дабро, што ад-
ной бядой стала меней. Рада-
валіся за старога зусім чужыя
людзі, але Міхаілу Цвірко яны
былі даражэйшымі ў свеце.

Чалавек чалавеку зычыць
добра ад шчырага сэрца. Ён
гатовы падставіць сваё плячо,
каб толькі сябру стала лягчэй.
Ён гатовы падзяліцца апошнім,
каб толькі сусед быў шчаслі-
вы. Грамадства, якое складаецца
з такіх людзей, здолее мно-
гае, таму што і ў бядзе і ў
радасці савецкія людзі — адна
сям'я.

Вядомы англійскі пісьменнік
Джэк Ліндсей меў усе падста-
вы напісаць: «У пасляваенны
час я тройчы наведаў Савецкі
Саюз. І кожны раз мяне больш
за ўсё здзіўляла развіццё ча-
лавецкай асобы ў вашай краіне,
стварэнне новага здаровага
грамадства».

Так, не заўважыць такіх змен
нельга. Сацыялізм, улада наро-
да скасавалі ўсе ранейшыя ад-
носіны, пры якіх чалавек быў
уніжаны і прыгнечаны, разбу-
рылі ўсе тыя класавыя бар'еры,
пры якіх чалавек быў без-
дапаможнай істотай, пагарджанай
з боку эксплуатацыйнага.

Гэта — важнейшая асаблі-
васць савецкага спосабу жыцця.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

У ЛІСТАПАДЗЕ 1941 года ў вёсцы Тудараўка Горацкага раёна была створана падпольная група, на чале якой стаялі камсамольцы Дзмітрый Дудзько і Мікалай Вакушкоў. Патрыёты збіралі зброю, дапамагалі партызанам, былі сувязнымі.

25 мая 1943 года ў вёсцы з'явіліся карнікі. Па даносу правакатара яны схпілі 18 чалавек і расстралілі. Толькі адзін Даніла Вакушкоў цудам застаўся жывым. Ён быў паранены, страціў прытомнасць, і немцы палічылі яго мёртвым. Уначы хлопец апрытомнеў, прыйшоў дамоў, і маці пераправіла яго ў суседнюю вёску.

Целы забітых родныя перанеслі на могількі, што каля вёскі, і пахавалі. Пасля вайны тут збудавалі абеліск-помнік. На мармуры высечаны імёны загінуўшых.

Памяць аб ахвярах фашызму святая ўшаноўваюць сяляне Тудараўкі і вёсак калгаса «40 год Кастрычніка» і «Шлях Леніна».

Селета, як заўсёды ў гадына расстрэлу, да помніка прыехалі былыя партызаны з Горак і Оршы, прадстаўнікі райкома партыі і райкома камсамола, удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, калгаснікі, навучэнцы школ. Адбыўся мітынг, прысвечаны ўшанаванню памяці ахвяр фашызму. Адкрыў яго старшыня калгаса Васіль Камінскі.

Успамінамі аб барацьбе з

нямецка-фашысцкімі захопнікамі падзяліліся ветэран Вялікай Айчыннай вайны былы камандзір стралковага батальёна Іосіф Церахаў, адзін з арганізатараў партызанскага руху ў Горацкім раёне, а затым камандзір партызанскай брыгады Дзмітрый Ваістроў, камісар партызанскага атрада Іван Лагімахаў, партызанка Вольга Гулевіч.

С. СІДАРАЎ.

СПЕКТАКЛІ Барысаўскага народнага тэатра цёпла сустракалі гледачы Масквы і Ленінграда, Вільнюса і Мінска, Маладзечна і Салігорска, Жодзіна і Слуцка. Больш як за дзесяць гадоў сваёй работы народны тэатр ажыццявіў на сцэне каля двух дзесяткаў буйных пастановак п'ес савецкіх і зарубежных аўтараў. Найбольш паспяхова прайшлі апошнія спектаклі па п'есах «Улада цемры» Л. Талстога, «Жаніцтва» М. Гогала, «Бацькаўшчына» К. Чорнага, «Ігла і штых» А. Галіева.

Нядаўна ў народным тэатры адбылася прэм'ера спектакля «Вучань д'ябла» па п'есе В. Шоу. Высокую ацэнку рабоце самадзейных артыстаў Барысава далі артыст Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы народны артыст СССР З. Стома і дырэктар Мінскага абласнога дома народнай творчасці, заслужаны дзеяч культуры БССР В. Та-

ран, які прысутнічалі на прэм'еры.

У ліку артыстаў народнага тэатра рабочыя, служачыя, навучэнцы. Кіруе калектывам заслужаны дзеяч культуры БССР Ф. Міхайлаў.

П. БАРОДКА.

Вось ужо шмат год у саўгасе імя Ю. Смірнова Дубровенскага раёна дзейнічае жаночы савет. Яго члены актыўна ўдзельнічаюць у рашэнні ўсіх гаспадарчых спраў, сочаць за тым, каб жанчынам былі створаны добрыя ўмовы для працы, культурнага адпачынку.

Па ініцыятыве савета для жанчын-працаўніц часта чытаюцца лекцыі на медыцынскія, атэстычныя, палітычныя тэмы, на тэмы выхавання дзяцей, арганізоўваюцца канцэрты мастацкай самадзейнасці.

Саўгасны жансавет узяў пад свой кантроль работу сельскага камбіната бытавога абслугоўвання, магазіна, сталавой, сада-ясяляў.

Некалькі год запар сельскі жансавет узначальвае настаўніца Будскай сярэдняй школы Еўдакія Міхасёва. Энергічная, ініцыятывная жанчына здолела добра арганізаваць дзейнасць савета, актывізаваць работу кожнага яго члена. Саўгасны жансавет па праву лічыцца лепшым у раёне.

І. ЯФІМЕНКА.

Прыязджаючы ў госці ў Беларусь, замежныя турысты здзіўляюцца, як хутка аднавілі мы разбураную вайной гаспадарку. Ім тлумачаць, што стаць такой Беларусі дапамаглі братнія савецкія рэспублікі, якія дасылалі нам усё неабходныя матэрыялы і сродкі. Госці знаёмяцца з планами п'яцігодкі і зноў пытаюцца: «Ці магчыма ажыццявіць так хутка ўсе грандыёзныя задумы!» Ім адказваюць, што магчыма, бо Беларусь ў гэтым дапамагае ўнутрысаюзная эканамічная і вытворчая спецыялізацыя. Эканамічная ўзаемасувязь, якая існуе паміж савецкімі рэспублікамі з першых дзён утварэння царскай Расіі стварыць моцную ўласную індустрыю. Аб тым, як адбываўся гэты працэс у Беларусі, расказвае супрацоўнік Дзяржплана БССР Мікалай ШЭНДАРАЎ.

АД РЭСПУБЛІК-СЯСЦЁР

Прыгадаем першыя гады пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі. Наша зямля, якая яшчэ ляжала абпаленая агнём першай сусветнай вайны, стала аршай жорсткай барацьбы з сіламі ўнутранай і знешняй контррэвалюцыі. Аб'ём прамысловай вытворчасці ў рэспубліцы склаў менш за трэцюю частку даваеннага ўзроўню, тады як у краіне ў цэлым — 71 працэнт.

У першыя ж гады з'яднання ў адну шматнацыянальную дзяржаву Беларусі народ адчуў вялікую сілу брацкай дапамогі. З агульнай сумы капіталаўкладанняў, накіраваных на правядзенне ў Беларусі ленынскай палітыкі індустрыялізацыі, толькі за першую п'яцігодку асигнаванні з саюзнага бюджэту складалі трэцюю частку. У Беларусі ствараліся новыя галіны прамысловасці: станкабудаванне, сельскагаспадарчае машынабудаванне, цэментавая прамысловасць.

Калі ў 1919—1928 гадах у сярэднім за год капітальныя ўкладанні дзяржаўных і кааператывных арганізацый склалі 3,4 мільёна рублёў, то ў першай п'яцігодцы — 30,3 мільёна рублёў, у другой — 40,6 мільёна рублёў. За гады даваенных п'яцігодак было пабудавана 1700 прамысловых прадпрыемстваў. У 1925—1926 гадах на беларускіх палях з'явіліся першыя трактары — наглядныя агітатары за новы лад у вёсцы. Ужо ў 1940 годзе валавая прадукцыя прамысловасці больш чым у восем разоў перавысіла дарэвалюцыйны ўзровень, а ўзровень 1920 года — у 38 разоў!

Гітлераўскае нашэсце ў гады Вялікай Айчыннай вайны нанесла Беларусі нечуваны ў яе гісторыі ўрон, роўны трыццаці п'яці бюджэтам рэспублікі за перадаеныя 1940 год. Дзякуючы палітыцы нашай партыі, накіраванай на планамернае развіццё ўсіх саюзных рэспублік, працоўныя Беларусі здолелі ў найкарацейшы гістарычны тэрмін не толькі залячыць

раны вайны, але і забяспечыць далейшае хуткае развіццё эканомікі і культуры рэспублікі, дабіцца выдатных поспехаў у камуністычным будаўніцтве. На аднаўленне народнай гаспадаркі ўласнымі сіламі нашай рэспублікі спатрэбіліся 6 дзесяцігоддзі. А гэта было зроблена менш чым за пяць гадоў. З усіх куткоў Савецкай краіны ішлі ў Беларусь будаўнічыя матэрыялы і станкі, абсталяванне і сыравіна для прадпрыемстваў.

Было падлічана, што ў 1944 годзе Беларусь для аднаўлення гаспадаркі патрабавалася 42,9 мільёна рублёў. З уласных даходаў рэспубліка выдаткавала на гэтыя мэты толькі 6,3 працэнта сумы. Большасць астатняй сумы — 32,7 мільёна рублёў Вярхоўны Савет СССР прадставіў рэспубліцы з агульнасаюзных даходаў і ў якасці датацыі.

І зараз рэспубліка пастаянна адчувае плён вялікай дружбы ўсіх народаў нашай краіны. Наглядным прыкладам яе служыць будаўніцтва Мазырскага нафтаперапрацоўчага завода. На дапамогу, як гэта было пры будаўніцтве полацкіх хімічных гігантаў, буйнейшага ў свеце Магілёўскага завода сінтэтычнага валакна або Беларускага шыннага камбіната, які будуюцца зараз, прыйшла ўся краіна. На будоўлю прыехалі рускія, украінцы, казахі, азербайджанцы, літоўцы — прадстаўнікі каля 15 нацыянальнасцей. У Мазыр з розных гарадоў краіны паступаюць станкі, механізмы, агрэгаты. Каля дваццаці праектных інстытутаў братніх рэспублік рыхтуюць дакументацыю для важнейшай будоўлі на Палессі.

Хочацца адзначыць яшчэ той факт, што і ў гэтай п'яцігодцы тэмпы развіцця народнай гаспадаркі БССР будуць вышэй, чым па СССР у цэлым. Нацыянальны даход краіны павялічыць за 1971—1975 гады на 39 працэнтаў, а ў Беларусі — на 47 працэнтаў.

Салігорская фабрыка бялізнавага трыкатажу — адно з буйнешых прадпрыемстваў маладога горада. НА ЗДЫМКУ: у адным з цэхуў. Тут устаноўлена самае сучаснае тэкстыльнае абсталяванне. Фота А. НІКАЛАЕВА.

вашым заводзе? — спыталіся некалькі дзесяткаў спецыяльных станкоў». «О-о! У вас вельмі вялікая фірма, калі вы вырабляеце ў год столькі ліній!» У мясяц — удкладніў беларускі інжынер.

Яму тады не паверылі, палічыўшы яго словы «камуністычнай прапагандай». Баранавіцкі завод аўтаматычных ліній будзе, прыкладна, у п'яці разоў больш магутны за МЗАЛ. Падобнага станкабудавнічага прадпрыемства яшчэ няма ў Еўропе. Спецыялісты падлічылі, што прадукцыйнасць працы на ім будзе ў 1,5—2 разы перавышаць аналагічны паказчык такіх вядучых станкабудавнічых фірмаў, як «Цыянацыя», «Уоркер энд Суэйзі» (ЗША) і «Тасіба Кікай», «Хітаці Сэйці» (Японія).

Дабіцца высокага ўзроўню інтэнсіфікацыі працы пры індывідуальным характары выпуснаемай прадукцыі (аўтаматычныя лініі вырабляюцца несерыйна) — задача не з лёгкіх. Аднак яна паспяхова вырашана ў праекце Баранавіцкага філіяла МЗАЛА. Дапамаглі ў гэтым шырокая знешняя і ўнутрызаводская спецыялізацыя і кааперацыя. На беларускі гігант стануць «працаваць» дзесяткі заводаў краіны. Адны будуць дасылаць наляровае і чорнае ліццё. Другія — інструменты. Трэція — заводныя дэталі і нават гатовыя вузлы. Заводу застаецца толькі самай «тонкай» механічнай апрацоўкай зборка, наладка і выпрабаванне ліній і станкоў.

І ўсё ж рэкордная прадукцыйнасць была б немагчымай, калі б не дасканалая арганізацыя вытворчасці на самім заводзе. Станкі-аўтаматы і складаныя лініі пачынаюць вырабляць падобныя ж аўтаматы, якімі аснашчаюцца цэхі прадпрыемства. Узровень механізацыі і аўтаматызацыі вытворчых працэсаў будзе незвычайна высокі для дробнасерыйнай вытворчасці — прыкладна 85 працэнтаў.

Гэта, таксама як маштабы завода, яго небывала высокая прадукцыйнасць, — з'ява ўнікальная нават у практыцы сучаснага станкабудавання.

Блокі электронна-вылічальнай машыны «Мінск-32» разам з рабочымі месцамі матэматыка-аператараў займаюць некалькі асобных пакояў. Сюды, у інфармацыйна-вылічальны цэнтр — сэрца заводскай аўтаматызаванай сістэмы кіравання — бесперапынным патокам паступае аператывная інфармацыя аб ходзе вытворчасці. ЭВМ тут жа апрацоўвае яе, складае зменныя і сутачныя заданні, дае каманды цэхавым дыспетчарам. І ўсё ж у камп'ютэра застаецца час «падумачы» над заданымі канструктару — класці тэхніка-эканамічныя распрацоўкі для новых узораў аўтаматычных ліній.

Вылічальны цэнтр — першая частка аўтаматызаванай сістэмы кіравання. Другая яе частка — дыспетчарская служба. Падача загатоўкаў, інструментаў, тэхнічнай дакументацыі да рабочых месц цалкам механі-

завана. Дастаткова дыспетчару на цэнтральным пульце націснуць кнопку — і картка-аператар даставіць неабходную «пасылку» ў любы куток цэха. Рабочаму застаецца толькі ўзяць з яе патрэбную рэч.

І яшчэ адна навіна, таксама не характэрная раней для буйной мелкасерыйнай вытворчасці — стварэнне ў цэхах апрацоўкі так званых спецыялізаваных прадметных замкнёных участкаў. Такім спецыфічным тэрмінам інжынеры называюць арыгінальную сістэму размяшчэння станкоў, калі дэталі праходзяць па цэху мінімальны шлях.

Усё гэтыя навіны дазволілі праекціроўчыкам на 230 чалавек скараціць персанал завода і яшчэ на пяць працэнтаў узяць прадукцыйнасць працы.

ТУЗІН ПАД АДНЫМ ДАХАМ

Машына мінула адпэліраванымі коламі брук цэнтральных вуліц — абавязковую прыкмету заходніх беларускіх гарадоў, звярнула на асфальтаваную шашу і апынулася за гародам. Тут, на паўночным усходзе Баранавіч, ідзе вялікая будоўля — узводзіцца завод аўтаматычных ліній.

З-за вершалін прыдарожных таполяў, нібы галовы цікавых буслоў, выглядаюць стрэлы

цыбатых кранаў. Пыляць шырокімі шынамі шматлікія МАЗы, панелевозы, трактары. А над усім гэтым — прыгожы нават у незавершанасці гмах галоўнага вытворчага корпуса.

Першы фундамент залілі на пляцоўцы 18 студзеня мінулага года, — расказвае старшы прараб аб'екта Георгій Саковіч, — а ў канцы наступнага ўжо запланаваны пуск першай часткі вытворчасці. Я будаваў шмат аб'ектаў у Баранавічах, але такі буйны — упершыню. Ці адолеем? Безумоўна! Тэхнікі на будоўлі ўдзельнічаюць, ды і ў саміх будаўнікоў немалы вопыт.

Разам з прарабам абыходжу пляцоўку.

Вось тут будзе адзінаццаціпавярховы інжынерна-лабараторны корпус. Ён крыху ў баку ад галоўнага, які раскінуўся на 90 тысяч квадратных метраў. Да вытворчага блока пераходамі прымыкаюць тры корпусы бытавога абслугоўвання, дзе будуць сталовыя, душавыя, гардэробныя панкі.

Праект завода заснаваны на прыняццю новым рашэнні. Усе галоўныя і дапаможныя цэхі, а іх дванаццаць, сканцэнтраваны ў адным вялікім памяшканні. Такая сістэма дае мноства тэхнічных і эканамічных выгад.

Інтэр'ер цэха архітэктары і дызайнеры зрабілі такім, каб стварыць максімум зручнасцей для рабочых. Сцены, якія свецыцца прыгожымі зонамі адпачынку, колер абсталявання і пралётаў робяць прыемнае ўражанне.

Асаблівацца праекта і ў тым, што ён прадугледжвае больш

прасторы як у кабінетах служачых, так і ў цэхах. Значна павялічана плошча дапаможных памяшканняў і «бытовак».

У дзверы кабінета Пятра Карэліка, дырэктара завода, які будуюцца, штомінутна стукваюць наведвальнікі, у большасці маладыя людзі. «Я па аб'яве. Прынёс заяву на работу». «Пакуль завод узводзіцца — пабудзеце будаўнікамі, — гаворыць дырэктар, ставячы вазу на заяве. — А потым вас навучым і перавядзем на вытворчасць».

Разам з заявай на работу будучыя станкабудульнікі прыносяць заявы на атрыманне кватэр. Гэта адметна, бо новае прадпрыемства дапаможа хутэй вырашыць многія сацыяльныя пытанні жыцця горада. Больш чатырох тысяч яго жытaroў пачнуць працаваць на заводзе, атрымаўшы там разнастайныя сучасныя спецыяльнасці. Для іх завод будзе 87 тысяч квадратных метраў жылля — цэлыя кварталы дамоў, гандлёвы цэнтр, школу, прафесійна-тэхнічнае вучылішча. Іх узвядзенне прадугледжана ў агульным праекце.

Будаўнікі сёння спяшаюцца ператварыць тонкія лініі чарцяжоў у бетон, цэглу і шкло. Думаю, што ўжо хутка над падобным нарысам можна будзе паставіць новую рубрыку: «Расказ аб унікальным заводзе».

Вячаслаў ХАДАСОЎСКІ.

НА ЗДЫМКУ: праект завода.

НАС СПЛОТИЛИ ТРУДНОСТИ

Как вам уже известно, дорогие друзья, в нашем Русском народном доме взорвалась бомба. Ее подложили реакционеры и провокаторы, которые с помощью террора хотели запугать прогрессивных русских канадцев в Ванкувере. Но эта затея не удалась: бомба не напугала нас, а лишь активизировала и сплотила.

Дом восстанавливается. Отремонтированы потрескавшиеся стены, положены новые балки. Почти всю плотницкую и столярную работу бесплатно делают наши активисты из числа пенсионеров. По вечерам их сменяет молодежь. Все работают очень старательно, стремятся побыстрее ликвидировать последствия взрыва. На восстановление Дома присылают немалые суммы денег люди разных национальностей, причем издалека и даже те, кто никогда не был в Ванкувере и нашего Дома не видел. В этом и проявляется сплоченность прогрессивных людей Канады.

Мы, однако, больше всего надеемся на свои собственные силы. Чаще и активнее проводим различные культурные мероприятия, а денежные сборы направляем на восстановление Дома.

Недавно мы совместно с братскими организациями устроили концерт в самом крупном театре города «Квин Элизабет». Перед его началом с речью выступил наш рабочий представитель в городской мэрии Гарри Ранкин. Он приветствовал нашу культурную работу и выразил уверенность, что русская культура никогда не умрет на этом континенте. Благодаря его помощи, нам пред-

ставили для концерта театр за половину цены, а также освободили от налога Русский народный дом до окончания восстановления. Наши кружки художественной самодеятельности отправились за 400 миль в глубь Британской Колумбии и дали там два концерта для духовоборов. В городах Кастелгар и Грэндфоркс участников самодеятельности встречали, как дорогих гостей. Перед зрителями от имени духовоборов выступал их руководитель Иван Иванович Веригин, который призвал вести борьбу против злоумышленников и крепить дружбу всех людей доброй воли. С ответным словом от имени Федерации русских канадцев выступала Надежда Нехода. Весь доход с концертов духовоборы пожертвовали на восстановление нашего Дома.

Словом, культурно-просветительная работа нашего ванкуверского отдела ФРК не прекратилась после взрыва, устроенного террористами, а, наоборот, значительно усилилась.

В. и М. ГАВРИЦКИЕ.
Канада.

ДА БАБУЛІ ЁЎ МАСКВУ

Калі пачынаецца падарожжа? Не, не ў той дзень, калі чалавек садзіцца ў цягнік ці самалёт, а значна раней, калі ўзнікае першая думка аб ім. Спачатку гэтая думка з'яўляецца як мара, якой, можа, ніколі не дачакаешся. Пра будучае падарожжа вядуцца бясконцыя размовы, часам нават фантастычныя. Іншы раз мара засланяецца клопатамі штодзённага жыцця, рознымі абставінамі, але потым успывае ў сэрцы з новай сілай.

У нашай сям'і не раз ішлі гутаркі аб тым, што недзе далёка, за акіянам, у Маскве, жыве наша бабуля па матчынаму роду. Сыны ўважліва слухалі гэтыя размовы, асабліва малодшы, Сяргей, якому тады было 5 гадоў. Хто ведае, як зараджаюцца мары і планы ў галаве пяцігадовага дзіцяці, але Сяргей вырашыў неадкладна наведаць сваю маскоўскую бабулю.

Адночы пасля абеду знік наш Сяргей. Абхадзілі, абшукалі ўсе знаёмыя нам мясціны, дзе ён гуляў з дзецьмі, — няма хлопчыка, прапаў. Час бяжыць, а мы ніяк не можам знайсці сына. Можаче сабе ўявіць становішча бацькоў у такіх хвіліны. Горад. Снуюць па вуліцах машыны. Можа дзе кола грузавіка ўжо расплюсчыла Сяргея на асфальце?.. А можа яго ўкралі? На крадзеных дзедзяў лаўцы зарабляюць грошы. Кроў прылівае да твару, сэрца непамерна тухкае... Што рабіць? Адзіная надзея — бегчы ў паліцэйскі ўчастак і аб'явіць, што прапаў сын.

У паліцэйскім участку запісваюць імя, прозвішча, узрост, адрас, патрабуюць фатаграфію. Неадкладна аб'яўляюць па радыё, што прапаў пяцігадовы хлопчык Сяргей Клішэвіч.

Праходзіць гадзіна, другая. Мы ў роспачы. Раптам каля дома спыняецца машына. З яе выскаквае Сяргей і бяжыць да плачучай маці. Падыходжу да машыны і пытаюся ў паштальёна, дзе ён знайшоў нашага сына.

— У маёй машыне, — расказвае паштальён, — было ўключана радыё, я чуў аб'яву аб прапацы хлопчыка. Развожу пошту і пільна прыглядаюся да дзіцяці. Раптам бачу: ідзе па вуліцы хлапчук і неяк няўпэўнена азіраецца, відаць, заблудзіўся. Прыкме-

ты супадаюць з тымі, якія перадаваліся па радыё. Я за яго — і ў машыну.

— А як далёка ён быў ад дома? — спытаўся я.

— Мілі за дзве, — адказаў шафёр.

Праз месяцы чатыры зноў знік наш Сяргей. Было лета. Прапаў а шоста гадзіне вечара. Тут ужо і аб'явы па радыё не дапамаглі. Надыйшла ноч. Цёмна. А сына няма. Боль раздзірае сэрца. Можа пайшоў купацца і ўтаніўся? Ці залез дзе-небудзь у стары, выкінуты маразільнік, зачыніўся там і задыхнуўся?..

Пасля адзінаццаці гадзін ночы як з-пад зямлі вырас Сяргей.

Аказваецца, ён падгаварыў свайго сябра-суседа пайсці з ім у Маскву да бабулі ў госці. Яны ўжо выйшлі за горад, прайшлі каля трох міль, як насустрач ім трапіла легкавая машына, гаспадар якой быў сябрам бацькоў суседскага хлопчыка. Ён пазнаў іх сына, пасадзіў дзіцяці ў машыну і прывёз проста да хаты суседа.

Прайшлі гады з часу тых няўдалых падарожжаў. Сяргей падрос і ўсвядоміў, што Масква далёка, да яе пехатою не дойдзеш. Але мара засталася. Хутка яна здзейсніцца. Гэтым летам мы паедзем да нашай бабулі ў госці. І Сяргей, нарэшце, убачыць Маскву.

Уладзімір КЛІШЭВІЧ.
ЗША.

ВСТРЕЧАЕМ РУССКИХ МОРЯКОВ

Нам, виндзорцам, недавно выпало большое счастье: к пристани Виндзора причалило большое советское торго-

вое судно «Павлик Ларинкин». Такому событию мы всегда рады, так как оно обещает встречу с советскими людьми.

Некоторые из моряков побывали у наших виндзорцев дома, а потом мы были гостями на судне. Моряки встретили нас очень тепло и гостеприимно. Капитан крепко пожал каждому руку и пригласил в столовую на обед. Мы с радостью приняли это приглашение.

И вот на столе появились русский борщ, жареная картошка, салат, котлеты, компот — все такое, как на Родине. Но самое главное — на стол был подан настоящий русский черный хлеб. А обслуживали нас очень милые женщины: Елена Найденова, Мария Худякова, Руфина Мочалова и Валентина Кузнецова. Последняя из них, как мы узнали, и печет этот прекрасный хлеб.

Познакомились мы и с другими моряками: электромехаником, поваром, помощником капитана, старшим механиком. Четыре с половиной часа длилась беседа. Они у нас спрашивали, каково нам на чужбине, а мы старались побольше узнать о жизни советских людей, интересовались новостями на Родине и просто пользовались редкой возможностью послушать чистую русскую речь. На прощанье матросы подарили нам патефонные пластинки, чай, шоколад, фотографии судна и еще горячий русский черный хлеб. Мы от души поблагодарили их за все.

Эта встреча запомнится нам надолго. Каждый из нас, вновь оказавшись в порту, всегда будет искать глазами пароходы, на которых плывут люди с любимой Родины.

М. МАКАРЕВИЧ.
Канада.

ЖДЕМ ВАШЕГО ПРИЕЗДА, ДЕТИ!

Три фотографии... Присмотритесь к ним. Возможно, на них вы увидите знакомые лица. Эти снимки сделаны в прошлом году, когда в пионерском лагере «40 лет пионерии СССР» в Крыжовке отдыхали дети соотечественников из Бельгии, ФРГ, Австрии и Швейцарии.

Теплое погожее утро. Яркие лучи солнца пробиваются сквозь густые кроны елей и сосен. Взволнованные лица ребят. Это запечатлено открытые второй смены пионерского лагеря. Здесь на торжественной линейке всем зарубежным гостям вручили пионерские галстуки, и они стали

равноправными членами дружной лагерной республики «Гвардеец». На втором снимке — ребята в колхозе «17 сентября» Минской области. Все здесь для них ново и необычно. И, наконец, одна из экскурсий в Минск. Дети наших земляков на площади Победы у Вечного огня.

Тем из ребят, кто смотрит сейчас на эти снимки и вспоминает дни, проведенные в живописном уголке на берегу Минского моря, вероятно, стало немножко грустно, ведь столько друзей оставили они в Белоруссии. Многие из побывавших в Кры-

жовке ребята переписываются с советскими пионерами.

Вот письмо Гидо Куксы из Бельгии: «...Все работники лагеря в Крыжовке постоянно заботились о нас, а среди ребят у нас было много друзей. Мы никогда не скучали. Хорошо были организованы спортивные игры: футбол, баскетбол, теннис, а также художественная самодеятельность. Я никогда не забуду пионерский лагерь. Хорошо бы побывать там еще раз. Эта поездка оставила у меня столько впечатлений!.. Я желал бы каждый год встречаться со своими

белорусскими друзьями — советскими пионерами».

О пионерском лагере в Крыжовке знают в Бельгии и Голландии, в Англии и Франции, в Австрии и Италии, Финляндии и ФРГ. Вот уже десять лет по приглашению Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом гостят здесь дети наших земляков. Он становится настоящим международным пионерским лагерем.

В этом году в пионерском лагере «40 лет пионерии СССР» будут также отдыхать 30 юных гостей из Англии, Бельгии, ФРГ. Приедут они в Минск 1 августа. На железнодорожном вокзале города их встретят сотрудники Белорусского товарищества, воспитатели пионерского лагеря и группа советских пионеров, с которыми они будут вместе отдыхать в Крыжовке.

Наши юные друзья познакомятся с достопримечательностями Минска, побывают на кондитерской фабрике «Коммунарка», в театре, колхозе, для них будут устраиваться экскурсии в музеи, на Курган Славы, в Хатынь. Ребята встретятся с писателями, артистами, с минскими школьниками. Им предстоит интересные развлечения и туристские походы, выступления в концертах, они примут участие в спортивных соревнованиях и различных играх.

Ребята получат возможность лучше изучить русский и белорусский языки в живом общении с советскими пионерами. Дети наших земляков впервые увидят землю своих отцов и матерей, познакомятся с великой страной — СССР, которая в этом году отмечает 50-летие своего образования.

Наши пионеры с нетерпением ждут встречи с далекими гостями. Они надеются, что дети соотечественников привезут с собой не только тепло дружбы, но и свои песни, танцы, веселые игры.

До встречи под соснами Крыжовки, дорогие юные друзья!

С. КУЗЬМИЧЕНКО,
старший референт Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом.

Europe's Public: First Successful Step to Security

By Yakov LOMKO

The Assembly of Representatives of Public Opinion for European Security and Cooperation completed its work at the Palace of Congresses in Brussels on June 5.

For four days prominent representatives, of 27 European countries and more than 30 international organizations discussed all possible ways of public participation in ensuring European security and setting up comprehensive cooperation between all countries on the continent. About 200 trade-union representatives, scientists, economists, public personalities, writers, representatives of women's and youth organizations took part in the discussions at the plenary meetings and in the Committees of the Assembly.

The closing Plenary Session of the Assembly unanimously approved the Solemn Declaration—a document which embodies the principles and objectives approved by the Assembly. Their implementation will be the task of the diverse organizations working for European peace and security.

With many of the delegates still on their way home the importance of the event cannot be fully assessed. But one thing is clear: Europe's public have taken the first step on a road which had in the history of the continent been barred. Indeed, if we look back over Europe's past it can be seen that a very narrow circle made decisions behind closed doors of diplomatic conferences and meetings on the issue of war and peace and, consequently, on problems of security. The Peace of Westphalia in the 17th century, the decision of the Congress of Vienna early in the 19th century and finally the Treaty of Versailles at the end of the First World War were all done without any participation of the European public.

The social and economic progress of the peoples of Europe which was expressed more forcefully in the latter half of the century through the transition of a large number of countries to the socialist mode of development and through the unprecedented growth of technology for the manufacture of material goods brought about a new situation. It became obvious that the most important task for Europe is lasting peace and security. At the same time another thing became clear—the resolution of this task should have the collateral of well arranged equitable cooperation among all European countries.

The idea of peaceful coexistence of peoples who live close to each other on our continent in countries which have different social and economic systems can only be implemented in this relationship.

I believe that one of the greatest outcomes of the Brussels Assembly will be the increasing awareness that the settlement of this complex of problems is virtually impossible without the involvement of the

public, of public organizations, trade unions, scientific societies, women's and youth organizations, professional unions of intellectuals, etc. The mere listing of problems which come under the heading of scientific and technical cooperation, indicates that they cannot be merely considered or solved by a restricted circle of advisers and experts. The participation of wide sections of the scientific world is imperative.

The large number of specific proposals on cooperation, which are of all-European importance is an equally important outcome of the Assembly. These suggestions include the publication of the «Gold Series» of works by writers from all European countries, exchange of experience in town planning, environmental protection, purification of water, and the establishment of a single power grid for Europe.

Important suggestions were made concerning the mass media, «cleansing» the information channels from false reports which mislead the public, which sow mistrust, propagate war and violence, which undermine the moral foundation of European Civilization. The elaboration of the principles of European security which was carried out at the Assembly is of great importance for the galvanization of Europe's public forces. The Assembly concluded that European security would rest on the rejection of the threat or use of force, on the inviolability of the existing borders, on noninterference in internal affairs, respect of national independence and equality of all states, respect of sovereignty and territorial integrity of all European countries, respect of the right of peoples to decide their destinies freely. The Assembly included the principle of peaceful coexistence and good-neighbourly relations between all states in the principles of European security.

The Assembly strongly supported the idea of an all-European conference. It declared its willingness to give active support to the earliest preparation for the conference of European governments and its willingness to take every action to secure the success of this conference.

The Assembly had completed its work. Quiet has descended on the Palace of Congresses. This quiet, however, is reminiscent of the brief lull on a spring field when people wipe their foreheads and stop for a breather after turning the first furrows of soil. They will soon go back to their work with fresh vigour. We, the delegates to the Assembly, left the hospitable city of Brussels precisely with this feeling. The first successful step has been made towards a Europe of security and cooperation, a Europe, which is free and wise, as Canon Goor, the President, said in his closing speech. A Europe of free peoples.

THE INDUSTRY OF BYELORUSSIA

Byelorussia did not inherit from tsarist Russia a single industrial enterprise that could become the basis of its industrialization. Mineral resources lay untapped, and agriculture leaned heavily on its subsistence mode of economy. When Soviet power was established in Byelorussia, the Republic lacked any basis for industrialization.

This could be done only by the joint effort of Byelorussia and other Republics making up the Soviet Union. Tremendous headway was made in two decades. In 1940, Byelorussia's industrial production was eight times higher than the prewar level. Byelorussia had embarked upon the road of economic progress, but....

DECADES TELESCOPED INTO YEARS

The Nazi occupation of the Republic lasted three years. The enemies did their best to ensure that Byelorussia would never rise again—its cities and villages lay in utter ruin. They were destroyed to such an extent that architects argued whether it was expedient to restore Minsk; some even suggested building the city anew elsewhere.

At a very conservative estimate, the material losses suffered by the Republic as a result of the war topped 75 thousand million roubles, which amounts to 35 budgets of the 1940 magnitude!

In 1945, the first year after liberation, Byelorussian industry could produce only about 10 per cent of the prewar output.

The war not only halted the Republic's development—it hurled Byelorussia decades back.

A question arises: wouldn't it make more sense to review the development of modern Byelorussia since the early years of postwar reconstruction? After all, the war left Byelorussia totally destroyed; why, then, should we recall what happened before the catastrophe?

We should do so, the answer is, because the Republic started rehabilitation work a 20-year experience of socialist construction to its credit.

By 1950, that is within four postwar years, the Republic rose

from the ruins and topped the 1940 production level by 15 per cent.

Fantastic though it sounds, Minsk had been fully restored by that time, and giant industrial enterprises even appeared on its outskirts, including the Minsk Automobile Works which produced its first trucks back in 1947, two years after the war. This truck, with an emblematic powerful aurochs on its radiator, is known in 30 countries of the world—Britain, Sweden, Finland, India and Egypt, to name but a few. A 40-ton tip-up lorry, manufactured by the Works, was awarded the Grand Prix at the Brussels World Fair. And a few years later, a new truck plant cropped up near Minsk as a branch of the existing Works.

The Minsk Tractor Plant, commissioned in 1950, produced about 400,000 Belarus tractors in the last five years. These tractors are also well known on all the continents of the world; they surpass the comparable foreign makes in some performance indices, and in the guaranteed period of trouble-free operation.

But miracles do not exist. The rehabilitation and development of Byelorussia is the product of the joint efforts of the entire country. The country worked hard, and as a result, every fifth Soviet tractor, every eighth metalcutting lathe, every eighth automatic production line, and about a half of the USSR's potassium fertilizers are produced by Byelorussia today, although its territory adds up to but 1 per cent, and its population to 4 per cent of the total national figure.

ECONOMIC UPSURGE

We may talk about economic upsurge, not only because industrial Byelorussia has come to occupy a prominent place in national production, but also because it plays an important role in the whole country's economic progress. This is also evidenced by the fact that 60 new enterprises were put into service there in the past five years, including the synthetic fibre plant, Europe's biggest, with a capacity of 50,000 tons a year (about half of

Britain's total output). Mr. Rallis, director of the British firm, Polyspinners Ltd., says that the mills will attain the rated capacity ahead of schedule, towards the middle of the current year. British specialists are taking part in the construction of the mills, and in bringing it up to full capacity. As if to sum up the work done, Mr. Rallis said it was a phenomenal achievement. The mills had been started from scratch, in an empty field, and went into operation five years later.

A NEW TREND

There have appeared in Byelorussia entirely new trends connected with the development of its natural resources. Geologists have refuted the opinion that Byelorussia is «a land without dowry». The world's richest deposits of potassium fertilizers have been discovered in Byelorussia, and oil and other minerals have been found.

A tremendous construction drive connected with their extraction and processing is now under way in Byelorussia. New giant enterprises and whole new cities have appeared, such as Soligorsk, where the first section of the potassium combine was commissioned in 1963, and where about 7 million tons of mineral fertilizers are now produced by three potassium combines, while the fourth is in the process of construction. A nitrogen fertilizer plant is also going up in that town. Among other new towns there is Novopolotsk with its chemical plant which is already producing the first Byelorussian polyethylene, Novolukoml where Europe's biggest central heating-and-power plant is going up. The capacity of the Grodno oil refinery has been tripled.

The example of the development of the Byelorussian Republic shows the inner natural laws characteristic of the socialist development of any other Republic within the system of the single Soviet socialist state. It is in this natural integrity and harmony that the strength and might of our country lie.

Yu. PETROVSKY

ПРИНЦИПАЛЬНОСТЬ И ДЕЙСТВЕННОСТЬ СОВЕТСКОЙ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ

(Окончание. Начало в № 25).

Осуществление договоров на практике скажется, несомненно, и на внутреннем развитии самой Федеративной республики, отвечая интересам сил социального прогресса и способствуя постепенной изоляции сил реакции, которые оказывали ожесточенное сопротивление этим договорам.

Важно подчеркнуть, что договоры СССР и Польши с ФРГ — явления отнюдь не изолированные, а идущие в общем русле усилий, направленных на упрочение европейской безопасности и расширение европейского сотрудничества. Правительства почти всех европейских стран выступили в поддержку общеевропейского совещания по вопросам безопасности и сотрудничества. Соглашение с его созывом выразили США и Канада. Идея такого совещания, как показала Ассамблея общественных сил за безопасность и сотрудничество в Европе, состоявшаяся в Брюсселе, пользуется активной поддержкой со стороны самой широкой общественности.

Таким образом, впервые за свою историю Европа подходит к новому рубежу, когда появляются реальные предпосылки для обеспечения безопасности всех европейских стран. Это свидетельствует о том, что активная и целеустремленная мирная политика Советского Союза и других социалистических государств принесла свои плоды. Это — результат упорной борьбы народов, прогрессивных и миролюбивых сил в странах Западной Европы. Важную роль в этом сыграли коммунистические и рабочие партии западноевропейских стран. Это одновременно проявление благотворения правящих кругов указанных стран, свидетельство того, что ни один дальновидный политик не может в наше время не считаться с реальностями ядерного века, со сложившимся соотношением классовых сил и в Европе, и в мире в целом.

Характерная черта важнейших международных документов последнего времени, отражающих отношения между СССР и капиталистическими странами, — признание принципа мирного сосу-

ществования государств с различным строем, что также представляет собой большой успех нашей внешней политики.

Отказ от войны как средства решения спорных вопросов между государствами, разрешение их путем переговоров, отказ от применения силы или угрозы ее применения, невмешательство во внутренние дела и признание за каждым народом права самому решать все вопросы своей страны, нерушимость границ, уважение суверенитета, равенства и независимости всех стран, развитие взаимовыгодного экономического, научно-технического, культурного сотрудничества — вот основные элементы политики мирного сосуществования.

Эти элементы нашли свое отражение в Принципах сотрудничества между СССР и Францией и Советско-французской декларации — международных актах огромного значения, связанных с визитом Л. Брежнева в эту страну в октябре 1971 года и его переговорами с президентом Ж. Помпиду. Франция — одна из основных европейских стран, одна из пяти мировых ядерных держав, постоянный член Совета Безопасности ООН. Из этого видно, сколь серьезно значение советско-французских отношений как для наших двух стран, так и для всеобщей безопасности.

В итоге переговоров стороны с удовлетворением констатировали совпадение или близость позиций по многим важнейшим международным вопросам. Было решено придать еще большую глубину и прочность всем видам советско-французского сотрудничества и прежде всего их политическому сотрудничеству.

Развиваются дружественные связи и сотрудничество Советского Союза с Индией, с соседними европейскими и азиатскими странами, с прогрессивными арабскими государствами, что неизменно служило и служит упрочению мира и всеобщей безопасности. На основе принципов мирного сосуществования развивается сотрудничество между Советским Союзом и Японией — одной из крупнейших стран Азии, между СССР и Канадой.

Признание принципов мир-

ного сосуществования содержится и в документе «Основные взаимоотношения между СССР и США». В нем записано, что обе стороны «будут исходить из общей убежденности в том, что в ядерный век не существует иной основы для поддержания отношений между ними, кроме мирного сосуществования». Различия в идеологии и социальных системах этих стран, констатируется в документе, не являются препятствием для развития между ними нормальных отношений, основанных на принципах суверенитета.

Нормализация отношений между Советским Союзом — наиболее мощным социалистическим государством, первым вступившим на путь строительства коммунизма, и Соединенными Штатами — крупнейшей страной современного капитализма — дело первостепенной важности. От того, в каком направлении будут развиваться советско-американские отношения, в большой мере зависит международный политический климат.

Именно так и подходит к этому вопросу, как видно из печати, подавляющее большинство коммунистических и рабочих партий, широкие общественные круги, многие государственные и политические деятели капиталистических стран. Давая высокую оценку советско-американским переговорам, они подчеркивают важность этих переговоров прежде всего для сдерживания гонки вооружений и прогресса в деле решения проблем разоружения. Отмечается, что советско-американские соглашения в области космоса, окружающей среды, здравоохранения, науки и техники отвечают надеждам всего человечества, так как будут способствовать дальнейшему развитию технического прогресса в мирных целях, искоренению наиболее опасных заболеваний, продлению жизни человека.

Таковы факты, и из них, повторяем, исходят в оценке советско-американских соглашений все, кто руководствуется здравым смыслом. Но делаются попытки — они, правда, немногочисленны — подменить здравый смысл нечистоплотными спекуля-

циями по поводу некоего «сговора двух сверхдержав», того, что советско-американские соглашения якобы наносят ущерб неким третьим странам. Между тем в указанных соглашениях со всей настойчивостью подчеркивается, что они не направлены против каких-либо третьих стран и их интересов. Советский Союз, как социалистическая страна, исходил и исходит из уважения суверенных прав всех государств — больших и малых, из ленинской национальной политики, провозглашающей за всеми народами и государствами равные права. Советскому Союзу органически чужда какая-либо «исключительность»; он ни в коей мере не претендует на какие-либо особые права и преимущества и отвергает подобные претензии со стороны других государств, откуда бы они ни исходили.

Советский Союз был, есть и всегда останется верным другом народов, борющихся за национальную независимость и свободу, против империализма и колониализма.

Так, в ходе советско-американских переговоров была подчеркнута неизменность позиции Советского Союза в поддержку справедливого дела арабских народов и его готовность активно способствовать выполнению резолюции Совета Безопасности от 22 ноября 1967 года.

В Совместном советско-американском коммюнике со всей определенностью указывается также, что «Советская сторона подчеркнула свою солидарность со справедливой борьбой народов Вьетнама, Лаоса и Камбоджи за свободу, независимость и социальный прогресс. Твердо поддерживая предложения ДРВ и Республики Южный Вьетнам, являющиеся реальной и конструктивной основой для урегулирования вьетнамской проблемы, Советский Союз выступает за прекращение бомбардировок ДРВ, за полный и безусловный вывод из Южного Вьетнама войск США и их союзников, за то, чтобы народы Индокитая имели возможность сами определять свою судьбу, без какого-либо вмешательства извне».

Такая позиция Советского Союза еще и еще раз подчер-

кивает интернационалистскую сущность советской внешней политики, отражает единство основных внешнеполитических интересов советского народа и народов стран, ведущих борьбу за мир, свободу и независимость.

Разрабатывая основы тактики и стратегии Коммунистической партии, В. И. Ленин подчеркивал необходимость самого тщательного учета объективных условий и всех конкретных обстоятельств к сочетанию принципиальности с максимальной гибкостью, с умением выбрать наиболее эффективный в данной ситуации путь к намеченной цели, учил использовать соглашения с другими партиями и государствами, компромиссы. «Задача истинно революционной партии не в том, чтобы провозгласить невозможным отказ от всяких компромиссов, а в том, чтобы через все компромиссы, поскольку они неизбежны, уметь провести верность своим принципам, своему классу, своей революционной задаче...»

Именно так и действуют наша партия, ее ленинский Центральный Комитет. Глубочайшую приверженность великим коммунистическим идеалам, классовый подход к основным явлениям и процессам общественной жизни, сознание высокой ответственности за соблюдение интересов страны они сочетают с необходимой гибкостью и реализмом, с широкой инициативой, направленной на использование всех открывающихся возможностей. КПСС и Советское государство опираются при этом на единодушную поддержку всего советского народа. Такой стиль работы обеспечивает новые и новые успехи советской внешней политики, ведет к дальнейшему упрочению международных позиций мирового социализма, что соответствует интересам всех прогрессивных сил, от чего выигрывает дело мира во всем мире.

Н. ИНОЗЕМЦЕВ,
академик, директор
Института мировой
экономики и
международных
отношений АН СССР.

ЧАРАЎНІЦТВА

...На краю поля растуць бярозы. Праз сетку іх крон адкрываецца пейзаж — тонкі і задумны. І цяжка паверыць, што гэта карціна напісана не пэндзлем, а створана са звычайнай саломкі мастаком Жлобінскай фабрыкі інкрустацыі Валянцінам Котавам.

Бадай, усе работы Котава выклікаюць адчуванне, што ў любую мінуту ты можаш увайсці ў знаёмы, але заўсёды новы свет прыроды — варта толькі зірнуць на залацістыя ларцы і пано. Гэты немнагаслоўны чалавек, з вялікімі задумлівымі вачыма і дзіцячай усмешкай, ведае, дзе можна знайсці самы густы іней, дзе растуць магутныя елкі, якія фарбы патрэбны для дажджу на змярканні. Магчыма, таму, глядзячы на яго карціны, здаецца, што мерзнеш на ветры, удыхаеш усімі грудзямі веснавы рачны халадок, чуеш пах перагэтай сасновай хвоі. Як гэта зроблена — цяжка зразумець. А народны ўмелец Міхаіл Дзегарэнка, настаўнік Котава, з глыбокім пе-

раканнем вымаўляе толькі адно слова: «Чараўніцтва!»

На пано — сонца. Аспляляльна яркае і на дзіва вясялае. Мора вяснушак на яго «твары», хітравата прыжмураныя вочы.

Валянцін знаёміць са сваімі творамі. Знаёміць не з арыгіналамі, а з эскізамі. Арыгіналы ўжо «разбегліся» па музеях, мастацкіх салонах, выстаўках, палацах культуры. Гэта «Цымбалісты», «Паляўнічыя», «Маладажоны», фігуркі з народных легенд і гравюры, у якіх ужываюцца рысы старадаўняй беларускай разьбы па дрэву і сучасныя прыёмы.

Цяпер Валянцін Котаў рыхтуе пано, якія будуць экспанавацца на міжнароднай выстаўцы ў Заграбе. Вось адно з іх. Над возерам квітнее вярба, адлюстроўваючыся ў цёмнай вадзе. Ад уражання сырой цеплыні і цішыні вас ахоплівае нейкае здранцвенне. На гэтым берэзе сядзеў бы гадзінамі. Чараўніцтва!..

Л. ЛАМСАДЗЕ.

У Палацы культуры нафтавікоў Наваполацка шмат калектываў мастацкай самадзейнасці, якія аб'ядноўваюць дарослых і дзяцей. НА ЗДЫМКУ: ідзе рэпетыцыя ў старэйшай групе балетнай студыі. Фота А. ЦЭРЛЮКЕВІЧА.

ПЯСНЯР НАРОДНЫХ ДУМ І СПАДЗЯВАННЯЎ

На самай зары XX стагоддзя ў самастойнае жыццё ўступіў юнак, узваліўшы на свае яшчэ не моцныя плечы важкую паклажу рана спазнанага працоўнага жыцця, цяжкую долю беларускага беззямельнага мужыка. Бацька юнака Дамінік Луцэвіч меў працоўныя рукі, мудрасць хлебараба, але не меў зямлі і нават даху над галавой. Ён быў арндатарам-палавіншчыкам. У фальварку Вязынка, што ў сарака кіламетрах ад Мінска, 7 ліпеня 1882 года, напярэдадні Івана Купалы, з'явіўся ў маладой сям'і Луцэвічаў першынец, якога па святцах нараклі Іванам, Янкам, Ясем. Пазней, як мяркуюць, гэта і вызначыла выбар літаратурнага псеўданіма—Янка Купала.

Сярод беларусаў здаўна бытвала легенда аб тым, што ў купальскую ноч зацвітае папараць. Той, каму ўдасца сарваць гэту папараць-кветку, набудзе шчасце на ўсё жыццё. У гэтай легендзе адлюстравалася нязбыўная мара народа аб лепшай долі. Глыбокі сэнс паэтычнага падання запаў у душу маладога паэта як сімвал барацьбы народа за шчаслівае жыццё.

Вучыцца хоць колькі сістэматычна Янку Купалу не давялося. Галечка прымусліла яго ўзяцца за іншую навуку: чытаць сумную кніжку памешчыцкай пашы і пісаць журботную аповесць свайго гора сахой і касой.

Ужо ў сталыя гады, калі Купала развітаўся з горкай доляй наёмнага работніка ў фальварку і стаў гарадскім жыхаром, яму наканавана было напэўна жабрацкае існаванне ў Вільні, потым незаўздросны лёс іншародца ў Пецярбургу, гады літаратурнай падзёншчыны ў Вільні, дзе выдавалася адзіная беларуская газета «Наша ніва».

Пісьменніцкая біяграфія Купалы пачалася ў 1905 годзе. Пачалася бурна, на вялікай творчай хвалі, народжанай першай рускай рэвалюцыяй. Верш «Мужык», які з'явіўся на мове арыгіналу ў рускай газеце «Северо-западный край» (Мінск), сведчыў аб нараджэнні паэта, які прагнуў бачыць на грэбні гісторыі таго, хто хлеб свайго працы і потам здабывае.

Песня Купалы, працягваючы вялікія дэмакратычныя традыцыі сусветнай паэзіі, уваскрашае суровыя карціны паднявольнага жыцця працоўнага чалавека, апявае бязмежную любоў да роднага краю, якія да актыўных дзеянняў у барацьбе за спрадвечнае права беларусаў «людзьмі звацца».

Маладая беларуская літаратура, якая толькі фарміравалася ў тыя гады, прымала з рук Купалы новага лірычнага героя — сапраўднага выказвальніка дум і жаданняў народа. І ці не таму Горкі так гарача ўспрыняў верш «А хто там ідзе?», што ўбачыў у ім імкненне паэта паказаць усяму свету трагедыю сацыяльна бяспраўнага і нацыянальна прыгнечанага чалавека. Беларускім гімнам назваў яго верш Горкі і праз год надрукаваў у сваім перакладзе на рускую мову, заўважыўшы пры гэтым: «Мяне гэта рэч усхвалявала».

Сцвярджаючы сябе народным паэтам, Купала імкнецца ахапіць сваім позіркам ледзь ці не ўвесь сусвет. Але пры гэтым паэт не пакідае па-за полем зроку самыя драбніцы народнага побыту беларусаў і разам з тым не замыкаецца ў вузка нацыянальнай рамкі. Яго хваляюць агульначалавечыя праблемы, яго сэрца настроена на чужыя адносіны да лёсу самых розных народаў.

Свет сельскіх вобразаў — свет Купалы. Ён поўны пакут і стогнаў, але ў той жа час асветлен імкненнем працоўнага чалавека здабыць сабе шчасце ўласнымі рукамі. Такім бачыць Купала сеібіта, аратага, касца, жняю. Лірык па складзе свайго таленту, Купала ўсё раскрывае праз чалавека, праз яго пацупці і перажыванні—і будзённыя з'явы рэчаіснасці, і самыя інтымныя парывы душы, і вялікія грамадскія праблемы. Чалавек не можа існаваць па-за сферай працы. У працы знаходзіць Купала крыніцу сапраўднага росквіту духоўнай якасці асобы. Няхай гэта праца пакуль паднявольная, але толькі праца, толькі творчасць даюць чалавеку адчуванне поўнага шчасця. Такое было першапачатковае крэда песняра народных дум і жаданняў.

Ад кнігі да кнігі, ад твора твора мужнее і ўдасканальваецца паэтычнае слова Купалы. Кожныя тры гады выходзяць кнігі вершаў—«Жалейка» (1908), «Гусяр» (1910), «Дарогай жыцця» (1913), а між імі першыя пэзмы і востранакфліктныя драматычныя творы: «Адвечная песня» (1909), «Сон на кургане» (1910), «Паўлінка» (1912), «Раскіданае гняздо» (1913). Вось ужо шасцідзесят гадоў не пакідае беларускую сцэну вобраз ганарлівай і гатовай пастаяць за сваю чалавечую годнасць сялянскай дзяўчыны Паўлінкі.

Адзінства чалавека і грамадства, чалавека і прыроды, увесь свет як бязмежнае людское мора блізкіх імкненнямі і справам індывідуальных асоб — такім бачыць яшчэ ў першыя гады творчага шляху свой мастацкі ідэал Янка Купала. Гэты ідэал пазней, пасля перамогі Кастрычніцкай рэвалюцыі, паэт сцвярджае як існуючую рэальнасць.

З'явы новага жыцця, рысы новага характару паэт апявае ў яркіх супастаўленнях з цяжкім мінулым, якое знікла беззавратна. Шлях народа да шчаслівай будучыні знаходзіць адлюстраванне ў кнігах лірычных вершаў: «Спадчына» (1922), «Неназоўнае» (1925), «Песня будаўніцтва» (1936), «Беларусі арднаснаскай» (1937). «Ад сэрца» (1940). Паэт адгукаецца на самыя надзённыя праблемы новага жыцця. Ён стварае песні-гімны свайму народу, які заваяваў сабе шчасную долю. І народ плаціць свайму песняру глыбокай удзячнасцю і бязмежнай любоўю. У 1925 годзе Купала ўдастойваецца ганаровага звання народнага паэта Беларусі. Народ пасылае яго дэпутатам у свой парламент. Купала выбіраюць акадэмікам Беларускай і Украінскай акадэміі навук за выдатны ўклад паэта ў фарміраванне сучаснай

беларускай літаратурнай мовы. Вяном шматгадовых творчых пошукаў з'явіўся створаны ў 1935 годзе цыкл лірычных вершаў пра беларуса, які зараз «пачаў чалавекам звацца», пра гарманічнае адзінства калектыву і асобы, як вялікую завабываючага ладу. Радасцю свабоднай працы на вызваленай зямлі поўніцца паэма «Над ракой Арэсай», героі якой у найвышэйшай ступені ўсведамляюць сваю чалавечую годнасць, здабытую ў нядаўніх баях.

Была ў творах Купалы трыццацігадоў не толькі радасць творчай працы, але і трывога ў сувязі з набліжэннем ваеннай навалніцы. У вершы «Старыя акопы» паэт загаварыў аб тым, «што гітлеры і герынгі з Берліна, культуру нішчачы, што кінулі вякі, і ў божышча ўзвёўшы гілятыну, на краі савецкі точаць шаблі і клінкі». І завяршыў яго прароцкімі радкамі: «На іхніх землях, з іхніх генералаў знімаць пагоны будзем, шаблі і крыжы». Гэтыя радкі нарадзіліся ў 1934 годзе, а праз сем гадоў, у чэрвені сорок першага, паэт убачыў родную Беларусь у агні вайны, раззванай Гітлерам.

І хаця Я. Купалу не давялося дажыць да перамогі (ён памёр летам сорок другога), пра роцтва яго збылося, вораг быў разбіты на сваёй зямлі. Лебядзінай песняй Купалы з'явіўся верш, поўны запаветнага жадання залячыць раны на зямлі, адбудаваць спаленыя хаты, «нечуваным святлом асвяціць» сваю краіну.

Беларусь цяпер асветлена святлом мірнага стварэння, яна як суверэнная дзяржава займае сярод іншых дзяржаў раўнапраўнае месца. І ў новай свабоднай Беларусі немагчыма без Янкі Купалы, як Расія без Аляксандра Пушкіна, а Украіна без Тараса Шаўчэнкі.

Янка Купала... З гэтым імем звязана духоўнае станаўленне і ўзмужненне Беларускай нацыі. Творчасць Купалы пачынае гісторыю сучаснай беларускай паэзіі, глыбока нацыянальнай па сваім характары. Паэзія Купалы і сёння блізка чытачу кожнага народа, бо ў ёй адлюстравана самая сутнасць гістарычных падзей, якіх ніколі не забудзе чалавецтва. Адкрываючы складаны свет духоўных інтарэсаў беларускага мужыка, паказваючы ўсю сілу гневу, які назапасіўся за стагоддзі ў народзе супраць сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту, Янка Купала адказаў на вельмі складанае пытанне гісторыі, пастаўленае яшчэ Львом Талстым у рускай літаратуры, — пра шляхі сялянства да рэвалюцыі. Разам з тым Купала вёў плённыя пошукі новых шляхоў мастацкага раскрыцця тых глыбінных працэсаў, якія адбываліся ў вёсцы паслякастрычніцкага перыяду, прадбаччы і іх будучае развіццё.

Янка Купала, глыбока нацыянальны паэт, рос на традыцыях не толькі беларускай, але і рускай, украінскай, польскай літаратуры. Гэта дапамагло яму вырашаць у сваёй творчасці вялікія, сапраўды гістарычныя задачы.

Уладзімір ЮРЭВІЧ.

Тры дні на сцэне Салігорскага палаца культуры гарнякоў гучала эстрадная музыка. Самадзейныя эстрадныя аркестры і вакальна-інструментальныя ансамблі з усіх абласцей рэспублікі, госці з Украіны і РСФСР выступалі на конкурсе «Юнацтва Палесся».

У конкурсе ўдзельнічалі эстрадны аркестр і вакальна-інструментальны ансамбль «Вясёлыя галасы» Барысаўскага парка культуры і адпачынку. Эстрадны аркестр заняў першае месца і атрымаў прыз «Палескі крышталі», вакальна-інструментальны ансамбль заняў другое месца. Спецыяльным прызам ўзнагароджаны музыкант Іван Хропik, прызнаны лепшым ударнікам конкурсу.

Кіруе калектывамі дырыжор Віктар Скалубовіч. Усяго некалькі гадоў працуе ён тут, але за гэты час эстрадны аркестр стаў пераможцам рэспубліканскага агляду, прысвечанага 50-годдзю камунізму Беларусі, і воль зарэкаваны выдатна перамога на конкурсе.

НА ЗДЫМКУ: выступае эстрадны аркестр Барысаўскага парка культуры і адпачынку.

Фота Ул. КРУКА.

ВЕРНАСЦЬ ПРЫЗВАННЮ

Рыгору Свідзінскаму крыху больш за дваццаць год. Але на Мінскім заводзе халадзільнікаў, дзе ён працуе, яго ведаюць як вопытнага электрыка, а ў вышэйняй студыі рэспубліканскага Палаца прафсаюзаў — як цікавага і своеасаблівага мастака.

Малое Рыгор даўно, з маленства. Яшчэ ў Вясёлым дзіцячым доме, што на Віцебшчыне, дзе ён выхоўваўся, хлопчык не расставався з алоўкамі, рабіў накіды, партрэты, карыкатуры, сяброўскія шаржы.

Неяк яго малюнкi ўбачыў настаўнік чарчэння Генадзь Астроўскі. «У цябе вострае, назіральнае вока і цвёрдая рука, — сказаў ён хлопчыку. — Трэба сур'ёзна заняцца малюваннем». Генадзь Ігнатавіч навучыў Рыгу адчуваць тон і колер, бачыць прыгажосць роднай беларускай прыроды і пераносіць яе на палатно або паперу.

Час ішоў. Канчалася дзяцінства. Сярод равеснікаў Рыгора ўсё часцей узнікалі размовы і спрэчкі аб далейшым жыцці. Рыгу вабіла мастацтва, але пэндзаль здавалася яму занадта лёгкім інструментам. Малюванне заўсёды давала толькі радасць, асалоду. Юнак яшчэ не сутыкнуўся з пакутамі творчасці, шлях мастака ўяўляўся яму надзвычай лёгкім і бяскрыпным. Сапраўдны мужчына, на яго думку, павінен займацца больш складанай і патрэбнай людзям справай. Юнак вырашыў стаць рабочым.

Скончыўшы тэхнічнае вучылішча, Рыгор Свідзінскі пачаў працаваць электрыкам на Джэзказганскай абагачальнай фабрыцы ў Казахстане. Цяга да малювання не знікала. Шматколернасць беларускіх пейзажаў змянілася на яго карцінах найтанчэйшымі лініямі гарышантаў і бяскрыпнымі прасторамі выпаленых сонцам раўнін. У шэрых тонах і графічна дакладных лініях ён, здавалася,

знайшоў тое, чаго не хапала раней.

Многіх здзіўляў яго зварот да графікі. Нават былі настаўнік, Генадзь Ігнатавіч, якому Рыгор паказаў новыя работы, прыехаўшы ў час водпуску ў дзіцячы дом, доўга спрачаўся са сваім вучнем, даводзіў, што ён наладчык, што не яна справа гэтыя суха-шэрыя фарбы.

Неўзабаве Свідзінскага прызвалі ў Савецкую Армію. Служыць яму выпала ў Ленінградскім гарнізоне. Час гэты Рыгор успамінае з радасцю. Атрымліваючы звання, ён гадзінамі хадзіў па Рускім музеі і Эрмітажы. Знаёмства з вялікім мастацтвам хвалявала, абуджала жаданне працаваць самому, вучыцца, удасканальваць сваё майстэрства.

Некаторы час пасля арміі Рыгор працаваў у Керчы. Тут ён упершыню ўбачыў мора. Прабаваў малюваць яго зеленаватыя пеністыя хвалі. «Але не выйшаў з мяне марыніст», — без жалю гаворыць Рыгор. Праз шум ветру і мора, крыкі чаек чуўся яму шэпт соснаў беларускага бору. Хлопец засумаваў па родных мясцінах і вярнуўся ў Беларусь. Цяпер жыве ў Мінску, працуе па сваёй спецыяльнасці — электрыкам і працягвае малюваць, наведвае выяўленчую студыю рэспубліканскага Палаца прафсаюзаў, марыць паступіць вучыцца ў Беларускі тэатральна-мастацкі інстытут на аддзяленне жывапісу.

Рыгор Свідзінскі — малады мастак, але ў карцінах, накідах, эцюдах ён умее па-свойму выказаць адносіны да навакольнага свету. Родная зямля, яе людзі сталі асноўнымі тэмамі работ Свідзінскага. Ён нібы вярнуўся да таго, з чаго пачынаў. Але цяпер малюванне для яго ўжо не проста цікавая і захапляючая справа, а сэнс жыцця.

Л. КАРОБКІНА.

Хроніка культурнага жыцця

★ **ДЗЯРЖАЎНЫ** сімфанічны аркестр БССР выехаў на летнія гастролі ў гарады і вёскі рэспублікі. Гэта паездка аднаго з лепшых творчых калектываў Беларусі прысвечана 50-годдзю ўтварэння Саюза ССР. Аматыры музыкі Масілава, Бабруйска, Віцебска, Оршы, Гродна, Гомеля пазнамяцца з новымі сімфанічнымі і вакальнымі творами Я. Глебава, Г. Вагнера, К. Цесакова, Д. Смольскага і іншых беларускіх кампазітараў. У час гастролі аркестр выступіць на заво-

дах, фабрыках, у калгасах і саўгасах.

★ У **СТАЛІЦЫ** Беларусі пачаліся гастролі Дзяржаўнага акадэмічнага Малага тэатра Саюза ССР. І хаця адзін са старэйшых рускіх тэатраў упершыню прыехаў у Мінск у поўным складзе, непасрэдна ў сувязі з завяршэннем гастролі Канстанцін Зубаў і Аляксей Дзікі пакінулі яркі след у творчай гісторыі Другога БДТ (тэатра імя

Я. Коласа). Вядучая актрыса Русскага тэатра БССР імя М. Горкага народная артыстка СССР А. Клімава — вучаніца Веры Паішэннай. Міхаіл Жараў, Міхаіл Цароў, Ігар Ільінскі неаднаразова бывалі ў Мінску, выступалі на тутэйшай сцэне, дзяліліся вопытам з беларускімі калегамі. Калі тэатры рэспублікі звяртаюцца да рускай і зарубежнай класікі, яны вывучаюць трактоўку Гоголя і Астроўскага, Шэкспіра і Шылера, дадзеныя ў свой час Малам тэатрам.

ДЛЯ ЖАНЧЫН УСЯГО СВЕТУ

Калі жанчыны ўпершыню пачалі карыстацца ўпрыгожаннямі? Дакладна адказаць на гэтае пытанне немагчыма, але, напэўна, у той час, калі людзі яшчэ жылі ў пячорах і апрачаліся ў шкуры звероў. Пры раскопках паселішчаў тысячагадовай даўнасці археолагі знаходзяць бранзалеты, пацеркі, завушніцы з касцей, рагоў, гліны. Гэтыя вырабы і паклалі пачатак сучаснай біжутэрыі, якая ў адрозненне ад каштоўных упрыгожанняў робіцца з таных матэрыялаў — шкла, металу, пластыку, дрэва, керамікі.

Жанчыны 120 краін свету карыстаюцца біжутэрыяй чэхаславацкай фірмы «Ябланэкс». Дарэчы, не толькі жанчыны. Фірма выпускае і мужчынскія запінкі і пярсцёнкі, самыя разнастайныя гузікі, ёлачныя цацкі, дэкаратыўныя вырабы і г. д.

Экспартныя традыцыі «Ябланэкса» налічваюць больш як два стагоддзі. У апошнія 20 гадоў адным з галоўных заказчыкаў фірмы стаў Саюз Савецкі Саюз. Нашы жанчыны па заслугах ацанілі цудоўныя вырабы чэшскіх майстроў, якія выдатна дапасуюць і да паўсядзённага адзення, і да святочных туалетаў.

Кожны год фірма «Ябланэкс» наладжвае выстаўкі біжутэрыі ў Савецкім Саюзе, на якіх заключаюцца кантракты са знешнегандлёвымі арганізацыямі СССР і аптывымі гандлёвымі базамі саюзных рэспублік на паўстаўку біжутэрыі. Сёлета такая выстаўка была арганізавана ў Мінску, у Беларускай аддзяленні Гандлёва-прамысловай палаты.

На прэс-канферэнцыі з выпадку адкрыцця выстаўкі намеснік генеральнага дырэктара знешнегандлёвага

аб'яднання «Ябланэкс» Святлапук Шольц і дырэктар выстаўкі Олдржих Лімбурскі паведамілі, што камерцыйным арганізацыям СССР прапануюцца 16 тысяч новых узораў біжутэрыі на 1973 год. Сярод іх ёсць вырабы, выкананыя па эскізах савецкіх мастакоў. Такая садружнасць дае выдатны плён. Наогул, каапераванне ў рамках СЭУ ў галіне лёгкай прамысловасці мае вялікія перспектывы.

У дзень адкрыцця выстаўкі Беларускай дом мадэлей наладзіў дэманстрацыю ўзораў жаночага адзення з выкарыстаннем чэхаславацкай біжутэрыі. Аб тым, як удала гарманіруюць упрыгожання «Ябланэкса» з мадэлямі, створанымі беларускімі мастакамі, можна меркаваць нават па здымках, зробленых фотакарэспандэнтам М. МІНКОВІЧАМ у час паказу.

АД БЕЛАВЕЖЫ ДА САХАЛНА

У ЛЕС ПА ГРЫБЫ

«Кавалачак аксаміту светла-бурага або цёмна-бурага колеру з глыбокімі складкамі, накінуты на няправільнай формы белую пустую ножку...». Так апісваюць натуралісты першыя вясновыя грыбы-смаржкі, якія вельмі цэняцца. Наша краіна гандлюе гэтымі грыбамі на сусветным рынку. Вялікі попыт на іх у Францыі, Швейцарыі, ФРГ і іншых краінах.

Амаль 95 працэнтаў нарыхтовак «залатых» грыбоў выпадае на Беларусь. Перад адпраўкай нарыхтоўшчыні рэспублікі і раду абласцей РСФСР накіроўваюць сабраныя грыбы ў Мінск, на спецыялізаваную базу. Тут яны сартуюцца, а таксама праходзяць спецыяльную дапрацоўку.

Сёлета на мінскую базу паступіла больш за шэсць тон сушаных смаржкоў. Зараз тут рыхтуюць тару для больш позніх грыбоў — лісічак. Яны прымаюцца не толькі ў сушаным выглядзе, але і марынаваныя.

ПАРАЎНАЙЦЕ:

303 і 20 000

Зіта Жэмайцітэ толькі што скончыла факультэт аўтаматыкі Каўнаскага політэхнічнага інстытута. Яе дыпломная работа «Логічная мікра-схема» атрымала адзнаку «выдатна». Дыплом, выданы ў Зіце Жэмайцітэ, мае № 20 000. Столькі спецыялістаў высокай кваліфікацыі падрыхтаваў інстытут за 21 год свайго існавання. Выхаванцы КПІ сёння працуюць амаль на кожным прамысловым прадпрыемстве Літоўскай ССР.

А што азначае лічба 303? Усяго столькі дыпламаваных інжынераў было падрыхтавана ў Літве за гады буржуазнай улады.

СМАЛА АЧЫШЧАЕ ВАДУ

Ва Усесаюзным навукова-даследчым горна-металургічным інстытуце каларовых

металаў распрацавана і прайшла выпрабаванні новая схема ачысткі сцёкавых вод з дапамогай іёнаабменных смол.

Гэта схема дазваляе атрымаваць з прамысловых сцёкаў медзь, золата, цынк і цыанід, што з лішкам кампенсуе выдаткаванні на ачыстку. Па старой схеме, якой карыстаюцца цяпер на большасці прадпрыемстваў каларовай металургіі, гэтыя элементы і злучэнні перадаюцца толькі аб'яшходжваюцца.

СТО ЗЯРНЯТ У КОЛАСЕ

Нават дасведчаных спецыялістаў здзіўля гіганцкае жыта Паміра. У коласе, які дасягае 25 сантыметраў, да ста буйных зярнят, якія лёгка абмалочваюцца. Колас умацаван на моцнай сцябліне вышынёй больш двух метраў.

Памірская жыта — яравая расліна — дае збожжа на вышыні 3 200 метраў над узроўнем мора. Гігантызм жыта вучоныя тлумачаць горнымі ўмовамі, павышанай сонечнай радыяцыяй. Аднак расліна захоўвае свае прадукцыйныя якасці і пры вырошчванні ў даліне.

СЛУХАЮЦЬ ЗЯМЛЮ...

З прыходам гарачага туркменскага лета групы навуковых супрацоўнікаў Інстытута фізікі Зямлі і атмасферы АН Туркменскай ССР выехалі на палыяныя работы па вывучэнню ачаговых зон і выяўленню прадвеснікаў землетрасенняў.

Даследаванні пачаліся на адным з першых у краіне геафізічным палігоне, які размешчаны ў напедгагскай сейсмічнай зоне. Лазерная група пачала даследаванні на Геак-Цепінскім вадасховішчы, якое будзеца. Мэта іх — вывучэнне ўплыву інжынернай дзейнасці чалавека на тэрыторыі сейсмаактыўных раёнаў у зонах магчымых землетрасенняў.

ЯНА, гэта добрая і сціпаная радасць, прыйшла да мяне адразу, як толькі лагодны, прасветлены ў твары бацька зайшоў з панадворку ў хату, урачыста-стрымана прамовіў:

— Ну, маці, заўтра пачынаем касавіцу.

Гэта значыць, што маці па даўняму заведзенаму, мусіць, яшчэ далёкімі продкамі, звячаю, які, на шчасце, захаваны і шануюцца ў нашых Ціханчыках, павінна сёння выпаліць лазню і падрыхтаваць на заўтра харч. — вядома, самы найлепшы; касіць — не языком мянціць.

— А ты, адпуснік, — звярнуўся ён да мяне, — ці не хочаш свежым паветрам падыхаць, размяць сваю інжынерскую спіну?

І ў ва мне пасялілася тая, зведаная з юнацкіх часоў ра-

дасць, і хацелася, як некалі, скінуўшы свае гарадскія сандалеты, падкасаць штаны і шлёпаць босымі нагамі ад калодзежа да лазні з поўнымі вёдрамі вады, адчуваць за дзень угрэтую зямлю, а затым, седзячы ў канцы гарода каля той жа лазні на мурагу, удыхаць гаркаваты дым разам з разамлелым пахам ста-

Язэп КУРАЛІКАЎ

КАСАВІЦА

АПАВЯДАННЕ

рога перапаранага бярозавога лісця.

І я з ахвотай узяў вёдры. А тым часам вёска пачала ўжо дружна ажываць: чуліся ўзбуджаныя галасы дарослых і дзяцей, часты рып калодзежных журавоў.

— Пецька, каб на цябе немач, — хрышціць з двара на свайго меншага цётка Арына.

— Заняўся ў лазню дровы!

— Няхай бегае, сам занясу. — памяркоўна адзваецца дзядзька Мікіта.

— Ты заўсёды толькі і патураеш гэтаму аболтусу, — не здаецца цётка Арына. —

Пецька, каму я кажу!.. Во, гэта тваё васьпітанне!..

Бацька спачатку гмыкае раз-другі, а потым з яго грудзей я чую не рогат, а нейкае своеасаблівае цёхканне, а на вачах паказваюцца слёзы:

— От жа ўмора, — гаворыць ён, і яго плечы ўздрываюць ад нястрымнага смеху. — Васьпітанне... Цёх-цёх-цёх... Гэта ж Арына яго пабыла ў Светлагорску ў дачкі яні месяц, дык, бач ты яе, гарадскою ўжо стала... Цёх-цёх-цёх... Васьпітанне, каб ты жыла... Цёх-цёх-цёх...

Потым дзядзька Мікіта з добрым бярэмам сухіх бярозавых дроў кіруе да лазні. Ён яшчэ здалёк усміхаецца, ківае ў свой двор галавой, адкуль усё яшчэ не сціхае буркатня жонкі.

— Вось так і марнуся ўвесь свой век, — гаворыць дзядзька Мікіта і скідае дровы. Гэта ў яго, вядома, напукская незадаволенасць: жыцьцё жа яны з цёткай Ары-

най, як кажуць, душа ў душу.

— Не дай бог, з'ездзіць яна яшчэ хоць раз, дык, глядзі, балкон прымусяць прыбудаць...

І зноў — бацькава цёхканне і дробнёнькі рогат дзядзькі Мікіты.

Яны закурваюць, зацягваюцца з асалодай дымам і па-

ды праз тры-чатыры ўпарадкуем нашы сенажаці, каб можна было пускаць машыны, тады вунь якая палёгка будзе! Ні копы, ні стагі не трэба будзе кідаць. Машына будзе касіць, машына будзе сабраць і цюнаваць. Механізацыя, брат, гэта табе не пуп...

— А ці будзе такая во радасць перад касавіцай, як цяпер! — разводзіць рукамі дзядзька Мікіта. — Усё-такі, як ні кажы, а касавіца для нас як тое свята... Хаця, прызнацца, гэтае свята ў нас не канчаецца... глядзіш — сляўба, а там і касавіца, а там і жніво, — усё, братка, свята.

Яны — замаўкаюць, засяроджана дымаць.

— Што ж, пойдзем косы ладзіць, — першым устае бацька. —

Над вёскай пачынаўся ўжо спачатку нясмелы, дробны перастук малаткоў, затым ён гусцей, смялеў і плыў далёка за нешырокую спакойную Ліпянку, кранаўся першых двароў Васілёўкі, і вось ужо адтуль, нібы чакуючы гэтага часу, сыпануў сустрэчны перастук.

Мужчыны кляпалі косы.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-03-15, 33-15-15, 39-87-92.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. № 749.

На паплавях.

Фота Г. ЛІХТАРОВІЧА.